

Høringssvar – Bærum kommune

Høringsuttalelse til NOU 2024:20 Det digitale (i) livet – Balansert oppvekst i skjermenes tid

Bærum kommune viser til [høringsbrev av 11.11.2024](#) og takker for muligheten til å komme med innspill til Skjermbrukutvalgets rapport [NOU 2024: 20 Det digitale \(i\) livet. Balansert oppvekst i skjermens tid.](#)

Bærum kommunes høringsuttalelse er behandlet i Utvalg for oppvekst og utdanning 11.02.2025 som sak 012/25.

Bærum kommune har med interesse gjennomgått NOU 2024:20 Det digitale (i) livet. Balansert oppvekst i skjermens tid, og mener utvalget, med sine råd og anbefalinger, plasserer ansvar på riktig sted og at anbefalingene og rådene som gis er balanserte og basert på et solid og grundig kunnskapsgrunnlag. Bærum kommune vil spesielt fremheve den brede saksfremstillingen som setter barn og unges skjermbruk i en helhetlig sammenheng, og tydeliggjør alles ansvar på vegne av barn og unge. Rapportens omfattende analyse gir verdifull innsikt i hva som kreves for å sikre en balansert oppvekst i skjermens tid. Bærum kommune ser frem til å bidra til en konstruktiv dialog om hvordan det best kan legges til rette for trygg og målrettet bruk av digitale ressurser for barn og unge.

Bærum kommune støtter i hovedsak anbefalingene i rapporten fra skjermbrukutvalget, og mener rapportens innsikter gir et godt utgangspunkt for å forme fremtidige retningslinjer og tiltak. Bærum kommune har valgt å kommentere noen av anbefalingene som vi anser som særlig viktige og/eller prinsipielle. Høringssvaret gjenspeiler fagperspektivene fra oppvekstfeltet. Anbefalinger knyttet til barn og unges skjermbruk på fritiden vil kun i mindre grad bli omtalt.

Under følger Bærum kommunes kommentarer og innspill til utvalgets anbefalinger. For referanse er det henvist til utvalgets overskrifter for punktene med anbefalinger.

Forslag til Bærum kommunes uttalelse

Bærum kommune støtter utvalgets intensjon om å undersøke utfordringene med økt skjermbruk blant barn og unge. I den offentlige debatten har økt skjermbruk blitt knyttet til svekket læring og dårligere psykisk helse blant barn og unge. Bærum kommune mener det er viktig med et solid kunnskapsgrunnlag som nyanserer begrepet skjermbruk ved å fremheve betydningen av faktorene hvordan teknologi brukes, hva den brukes til, når den brukes og hvem den brukes sammen med. Bærumsskolen har en restriktiv tilnærming til skjermbruk, bl.a. reguleres mobilbruk av skolereglene og det gjennomføres prosjekter for å sikre elevenes trygghet og sikkerhet på nett. Forskningen som gjennomføres for at tjenestene og samfunnet som helhet skal kunne tilpasse seg den stadig skiftende digitale virkeligheten på en kunnskapsbasert måte, følges av Bærum kommune med interesse og engasjement.

Alderstilpassede og trygge sosiale medier og dataspill

Bærum kommune støtter utvalgets vurdering om at norske skoler bør følge EUs forordning om digitale tjenester (DSA). Tydelige føringer i DSA kan beskytte barn og unge mot skadelig innhold og uheldig design på digitale plattformer. Videre støtter Bærum kommune at norske myndigheter er en pådriver for internasjonal regulering av avhengighetsskapende egenskaper ved sosiale

medier og i dataspill.

Balanse og trygge digitale miljøer i barnehage og skole

Bærum kommune støtter strategien for å sikre at alle skoler og barnehager i Norge har like muligheter til å følge målene i henholdsvis ramme- og læreplanverk. Det er spesielt viktig at kommunene tilføres ressursene som kreves for å følge opp alle tiltakspunktene. Bærum kommune mener regjeringens [Strategi for digital kompetanse og infrastruktur i barnehage og skole](#) er viktig, og støtter utvalgets anbefaling om at strategien følges opp videre som løsning på flere av utfordringene som skjermbruket påpeker. Strategien bør følges opp så raskt som mulig og det bør gis nok ressurser til å følge opp tiltakspunktene.

Reel metodefrihet for lærerne er viktig. Bærum kommune støtter utvalgets anbefaling om god balanse mellom digitale og analoge læremidler. Dette skaper grunnlag for at profesjonsfellesskapene kan gjøre de beste pedagogiske valgene for sine elever i tråd med læreplanenes kompetansemål. I den sammenheng fremhever skjermbruket en sentral rammefaktor når det anbefales at staten bør vurdere om dagens nivå på det totale tilskuddet til læremidler i skolen er tilstrekkelig til å gi elevene et variert tilbud og læreren reell metodefrihet til å velge mellom analoge og digitale læremidler.

Ellers støtter Bærum kommune i helhet utvalgets anbefalinger knyttet til styrking av leseopplæringen i skolen samt barnehagenes tilgang til bøker blant annet gjennom økt samarbeid med folkebibliotekene.

Anbefalinger til skoler og barnehager og deres eiere

Bærum kommune opplever at rapporten ivaretar balansen mellom digital didaktikk og analoge læringspreferanser. Vi vil spesielt understreke utvalgets fokus på tid til å lese samt at barn og unge får felles opplevelser gjennom høytlesning. Videre vil vi understreke betydningen av utvalgets anbefaling om å begrense digitale distraksjoner i skoletiden og at alle voksne i laget rundt barn og unge er aktive bidragsyttere for å hjelpe dem med å regulere skjermbruk. Bærum kommune har over flere år høstet erfaring gjennom aktiv regulering av tilgang til mobiltelefon i skoletiden. Inneværende skoleår innhenter kommunen også erfaring med *whitelisting* og *blacklisting*. For de yngste elevene betyr det at de via digital enhet ikke får tilgang til andre nettsider enn det pedagogene ved skolene har besluttet at de skal ha tilgang til. For ungdomsskolene betyr en *blacklisting* at pedagogene i skolene beslutter at enkelte nettsider skal sperres.

Parallelt med teknisk regulering som filter og forbud, er det viktig å jobbe med kunnskap, holdninger og bevissthet rundt egen skjermbruk, i tillegg til skjermbruken hos barn og unge. Dette for gradvis å gjøre dem i stand til å manøvrere klokt i et digitalt landskap. I den sammenheng støtter Bærum kommune også utvalgets råd om skjermbruk i ulike aldersgrupper samt at lærere og foreldre må være gode rollemodeller i sin digitale praksis. Dette innebærer også at lærere setter tydelige retningslinjer for barn og unges digitale atferd i skoletiden og foreldrene tar samme ansvar utenfor skoletiden.

Utvalget anbefaler også at man skal *unngå skjermbruk under måltid*. Bærum kommune mener dette er en viktig intensjon, men at anbefalingen kan nyanseres noe. Vi mener at skolen og lærerne bør ha ansvaret for å organisere elevens spisetid på en pedagogisk forsvarlig måte. Vi har tillit til at lærerne gjør gode vurderinger av hvordan måltidene best kan organiseres, men vil

parallelt understreke at det skal ligge profesjonsfaglig begrunnelse når skjerm kobles til gjennomføringen av barn og unges spisepauser.

Anbefalingen *Vær opptatt av elevens ergonomi ved bruk av digitale enheter og verktøy, for eksempel sittestilling, skjermstørrelse og tilgang på tastatur og mus*, støttes. Bærum kommunes erfaring med mobile digitale enheter i undervisninger viser at det gir et stort handlingsrom for varierte læringsøker også knyttet til ergonomi, men det fordrer kunnskap og bevissthet.

Bedre digital kompetanse

Bærum kommune støtter at universitet og høyskoler må styrke innsatsen for å fremme profesjonsfaglig digital kompetanse i lærerutdanningene. Læreres digitale kompetanse er en nøkkelfaktor for formålstjenlig utnyttelse av de pedagogiske mulighetene i digitale ressurser og at dette skjer på en trygg og ansvarlig måte.

Bærum kommune støtter også at regjeringen vil vurdere innretningen på digitale ferdigheter som grunnleggende ferdighet i læreplanen, for å tydeliggjøre hva som inngår i den digitale kompetansen elevene skal utvikle. Vi vil i den sammenheng påpeke at digitale ferdigheter er en svært sentral del av elevenes kompetanse, og skal bidra til at de med økende alder manøvrerer klokt i et digitalt landskap som byr på både muligheter og potensielle farer. Vi er kjent med at noen kommuner har en standardisert progresjonsplan for utvikling av elevenes digitale ferdigheter, slik at det er forutsigbart. I en uttalelse fra skolene meldes det et ønske om en tilsvarende veileder i tråd med kompetansemål. Målet er å sikre at både elever og ansatte har en felles forståelse og kunnskap, slik at opplæringen ikke blir tilfeldig eller ujevn.

Videre støtter Bærum kommune at *det må utarbeides et rammeverk for profesjonsfaglig digital kompetanse i barnehagen* og dette bør også gjøres tydelig gjennom kompetansepakker i Kompetanseportalen. Behovet for profesjonsfaglig digital kompetanse bør også tydeliggjøres i rammeplan for barnehagelærerutdanningen.

Anbefalinger til skoler og barnehager og deres eiere

Bærum kommune støtter anbefalingen om *arbeid for at ansatte i barnehagene og skolene får styrket sin profesjonsfaglige digitale kompetanse*. Videre støtter Bærum kommune også anbefalingen om å *Bidra til at foreldrene til skoleelever har tilstrekkelig digital kompetanse til å følge opp barnas digitale skolehverdag, og at foreldre til barnehagebarn er informert om barnehagens digitale praksis*. Opplæring og informasjon til foreldre er viktig for tillit og forståelse samt for foreldres mulighet til å følge opp egne barns læringsarbeid.

Utvalgets konkrete råd om skjermbruk i ulike aldersgrupper.

Bærum kommune støtter utvalgets råd om skjermbruk i ulike aldersgrupper. Voksne i møte med barn og unge i barnehage og skole er sentrale rollemodeller i sin digitale praksis. Økt kompetanse om formålstjenlig bruk av digitale flater, tilpasset barns utvikling, kan styrke dialogen med arbeidere ved helsestasjoner, barnehager og skoler har med foresatte. Vi mener det er potensiale for å utvikle løsninger som fremmer et enda tettere samarbeid mellom de kommunale instansene og hjemmene for å styrke barn og unges digitale kompetanse. Dette anses som et sentralt ledd i en trygg og god digital oppvekst.

Bærum kommune mener også det er relevant å inkludere kunnskapsgrunnlaget og rådene om skjermbruk i retningslinjen for helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom. Nasjonal faglig retningslinje for helsestasjon, skolehelsetjeneste og helsestasjon for ungdom er førende for arbeidet innenfor de helsefremmende og forebyggende tjenestene. Helsestasjon 0-5 år gir regelmessige konsultasjoner til familier, som følger et standardisert program for å fremme barns fysiske, psykiske og sosiale utvikling, samt foreldres mestring. Nesten alle barn i Norge er i kontakt med helsestasjonen det første leveåret, noe som gir en unik mulighet til tidlig veiledning om skjermbruk. Skolehelsetjenesten i grunnskole og videregående skole tilbyr konsultasjoner og undervisning til barn, unge og foreldre, med mål om å fremme utvikling og forebygge sykdom og skader.

Bærum kommune ser at utvalgets råd understreker viktigheten av at barn og unge får støtte fra alle voksne rundt dem. Det er nødvendig at voksne tar et helhetlig ansvar og er bevisste på skjermbruk. Målet er å ruste barn og unge til å håndtere en digital hverdag på en god måte. Skjermbruk og digital teknologi bør være en balansert del av livet, med nok tid til søvn, måltider, skolearbeid, lek, fysisk aktivitet, og samvær med venner og familie.

Bærum kommune ser frem til å fortsette arbeidet med å videreutvikle kommunens tjenester for barn og unge slik at disse opplever å være rustet for de muligheter og utfordringer som en digital hverdag bringer med seg, og forventer at rapporten vil danne grunnlag for tiltak og videre føringer på området.